

Búr Gábor
AFRIKA-TÖRTÉNETI TANULMÁNYOK

Ez a kötet az alábbi szervezetek és személyek támogatásával
jelent meg.

A szerző és a kiadó hálás köszönetet mond segítségükért:

OKM – ELTE BTK
logo (???)

Afrikai–Magyar Egyesület
(Balogh Sándor elnök)

Afrikai Kutatási és Kiadási Program
African Research and Publication Program
Programme de Recherches et d'Édition sur l'Afrique
Afrikanistischen Forschungs- und Verlagsprogramms

Az *Afrikai Kutatási Program* az Eötvös Loránd Tudományegyetemen 1981 és 1992 között működött mint szabad kutatási társulás. Munkájában előbb főleg a tudományegyetemek, utóbb a legkülönbözőbb szakmák képviselői (mérnökök, orvosok, közgazdászok stb.) vettek részt. A Program fennállása idején kiadványok megjelenítése mellett három sikeres nemzetközi konferenciát (1982, 1984, 1989) rendezett. A rendszerváltást követően Magyarország mozgásteret beszűkült, érdeklődése a tengerentúli kultúrák iránt lényegében megszűnt. Így az AKP is elsovadt. Az afrikanisztika iránt az új évezredben ismét megnőtt az érdeklődés. Az újjáalakult AKKP az ELTE BTK Történelmi Intézetében nyert tudományos háttérrel. A Mundus Kiadó alaptevékenységének megfelelően a publikációs feladatokat terén kíván segítséget nyújtani a disciplina megerősítéséhez. A Kiadó mellett életre hívott *Afrikai Kutatási és Kiadási Program* tagsága elsősorban tudományos alkotásainak megjelenítéséhez keres partnereket.

The *African Research Program* has worked between 1981 and 1992 at the Eötvös Loránd University (Budapest) as a free research association. In its work were at first mostly the Universities, later mainly the representatives of most different professions (engineers, doctors, economists, etc.) active. During the function of the Program three successful conferences (1982, 1984, 1989) were organized besides of publication activities. After the collapse of communism Hungary's interests turned away from the overseas' cultures. So the ARP also ceased to exist. **Az afrikanisztika iránt az új évezredben ismét megnőtt az érdeklődés. The reorganized ARPP offered its scientific background in the Institute of History at Eötvös University.** The Mundus Publishing House tries according to its basic activity to provide help in the field publication for the creation of this discipline. The membership of the African Research and Publication Program established at the Publisher are looking for partners first of all for the publication of their scientific works.

Le Programme de Recherches sur l'Afrique (PRA) fonctionnait entre 1981 et 1992 à l'Université Loránd Eötvös de Budapest en tant que recherches libres associées. Dans ses travaux participaient d'abord des Universités des Sciences, ensuite des représentants de différentes professions (ingénieurs, médecins, économistes etc.). Durant ses activités, le programme, à côté de son activité de publication, a organisé trois colloques internationaux de succès (en 1982, 1984 et 1989). Après le changement de régime de 1989-1990, la marge de manoeuvre de Hongrie s'est rétrécie, son intérêt à l'égard des cultures d'outre-mer s'est pratiquement effacé. Ainsi le PRA, lui aussi, dépérissait. **Az afrikanisztika iránt az új évezredben ismét megnőtt az érdeklődés. Az újjáalakult AKKP az ELTE BTK Történelmi Intézetében nyert tudományos háttérrel.** La Maison d'Édition Mundus, conformément à sa mission principale, fait efforts de fournir son assistance au rétablissement de cette branche d'études. Les membres du Programme de Recherches et d'Édition sur l'Afrique, créé au sein de la Maison, cherche des partenaires pour la publication de ses oeuvres scientifiques.

Das *Afrikaforschungs-Programm* wurde an der Eötvös Loránd Universität zu Budapest zwischen 1981 und 1992 im Rahmen einer freien Forschungsvereinigung betrieben. An der Arbeit beteiligten sich anfangs hauptsächlich Universitätswissenschaftler, später Vertreter der verschiedensten Berufe (Ingenieure, Ärzte, Ökonomen usw.). In der Zeit des Bestehens des Programms wurden Publikationen herausgegeben und drei erfolgreiche internationale Konferenzen (1982, 1984, 1989) abgehalten. Nach dem Systemwechsel erfuhr Ungarns Spielraum eine Einengung. Das Interesse für überseeische Kulturen kam im Wesentlichen zum Erliegen. Auch das Afrikaforschungs-Programm ver-

kümmerte. Az afrikánisztika iránt az új évezredben ismét megnőtt az érdeklődés. Az újjáalakult AKKP az ELTE BTK Történeti Intézetében nyert tudományos háttérrel. Entsprechend seinem Grundprofil, mit editorischer Tätigkeit, bemüht sich der Mundus Verlag, dieser Disziplin zu helfen. Die Mitglieder des beim Verlag gegründeten *Afrikanistischen Forschungs- und Verlagsprogramms* suchen in erster Linie Partner für die Veröffentlichung wissenschaftlicher Werke.

Az AKKP örökös tiszteletbeli tagjai/Perpetual honorary members of the ARPP

BALÁZS Dénes, BIERNACZKY János, BODROGI Tibor, BORSÁNYI Károly, ECSEDEY Csaba, FÜSSI NAGY Géza, GAÁL Ernő, George HERZOG (HERZOG György), KALMÁR György, KATONA Imre, KÁKOSY László, KESZTHELYI Tibor, KRIZSÁN László, LISTOWEL Judit, OBZSUT József, VARGA János, VÉBER Károly

Az AKKP külföldi tagjai/Members of the ARPP abroad

FODOR István (Köln), GÖRÖG Veronika (Paris), KECSKÉSI Mária (München), János RIESZ (Bayreuth), Miklós SZALAY (Zürich), VAJDA László (München), VIDACS Bea (New York), ZEMPLÉNI András (Paris)

Az AKKP hazai tagjai/Members of the ARPP at home

BALÁZS Judit, BENKES Mihály, BIERNACZKY Szilárd, BORSOS Balázs, BÚR Gábor, DORNBACH Mária, Saber EL-ADLI, FÖLDESSY Edina, GERGELY Ágnes, KUN Tibor, KUBASSEK János, LERNER János, LÉVAI Béla, LUGOSI Győző, MÁTHÉ László, MORENTH Péter, SÁRKÁNY Mihály, SEBESTYÉN Éva, SPEIDL Bianka, SUHA György, SZOMBATHY Zoltán, T. HORVÁTH Attila, VOIGT Vilmos, VOJNITS András

Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában

Traditional Cultures in Modern Africa

Cultures Traditionnelles en Afrique Moderne

Traditionelle Kulture im modernen Afrika

Az AKKP könyvsorozata elsősorban a kutatási társulás tagjai tanulmányainak, monográfiáinak, írásgyűjteményeinek biztosít helyet, de a későbbiekben nemzetközi kiadási programot is tervez. A kötetek nyelve: magyar, angol, francia, német. / The ARPP series of books primarily guarantees space for essays, monographs and collections of writing by members of the research association; an international publishing project is being planned for the future. The languages used in the books are Hungarian, English, French and German.

Szerkesztő Bizottság/Editorial Committee: Az AKKP hazai és külföldi tagjai/The members of the ARPP at home and abroad

Szerkeszti/Edited by: BIERNACZKY Szilárd és/and BÚR Gábor

Kiadja/Published by: Mundus Magyar Egyetemi Kiadó/Mundus Hungarian University Publishing House

Megjelent/Published

Biernaczky János: *Frobenius-kommentárok* (1)

Guman István: *Dogon mitológia és csillagászat* (2)

Füssi Nagy Géza: *Etnokulturális folyamatok Kelet-Afrikában* (3)

Afrikakutatás 2005–2008, szerk. Biernaczky Szilárd és Búr Gábor (4)

Búr Gábor: *Afrika-történeti tanulmányok* (5)

Biernaczky Szilárd: *Az afrikai népek színhagyományai*. Adalékok az

Európán kívüli kultúrák szóművészetének vizsgálatához (6)

Voigt Vilmos: *Today's African Folklore – as seen from Hungary* (collected studies) (7)

Hagyományos Kultúrák a Modern Afrikában
Traditional Cultures in Modern Africa
Cultures Traditionelles en Afrique Moderne
Traditionelle Kulture im modernen Afrika

Az Afrikai Kutatási és Kiadási Program,
az Afrikai–Magyar Egyesület,
a Magyar Afrika–Dél-Afrika Társaság
és az ELTE BTK Történelmi Intézet (Új és Jelenkori Egyetemes
Történelmi Tanszék) közös könyvsorozata,
gondozza a Mundus Magyar Egyetemi Kiadó

Szerkeszti/ Edited by: Biernaczky Szilárd és Búr Gábor
(együttműködve az Afrikai Kutatási és Kiadási Program tagjaival)

Megjelent/Published

- Biernaczky János: *Frobenius-kommentárok* (1)
Guman István: *Dogon mitológia és csillagászat* (2)
Füssi Nagy Géza: *Etnokulturális folyamatok Kelet-Afrikában*
posztumusz tanulmánykötet, szerk. Biernaczky Szilárd (3)
Afrikakutatás 2005–2008, szerk. Biernaczky Szilárd és Búr Gábor (4)
Búr Gábor: *Afrika-történelmi tanulmányok* (5)
Biernaczky Szilárd: *Az afrikai népek szájhagyományai*. Adalékok az
Európán kívüli kultúrák szóművészetének vizsgálatához (6)
Voigt Vilmos: *Today's African Folklore – as seen from Hungary* (collected
studies) (7)
Dornbach Mária: *Obi, a gógös kókuszdió*. Kubai joruba mítoszok és mesék (8)

Előkészületben/In preparation

- Búr Gábor: *Önkormányzat a dél-afrikai brit gyarmatokon* (Az angol
liberális politika dilemmája 1906–1907) (...)
Kun Tibor: *Írások a francia nyelvű afrikai irodalomról* (...)
Afrikakutatás 2009–2010, szerk. Biernaczky Szilárd és Búr Gábor (...)
Vansina, Jan: *A szájhagyomány*. Egy történettudományi módszerről,
fordította Biernaczky János
Krizsán László: *Kalocsa szerepe a magyar Afrika-kutatás történetében*
(*Magyar László, Czimmermann István, Menyhárt László*) (...)
Frobenius, Leo: *Az afrikai kultúra története*, ford. Biernaczky János
(a frankfurti Frobenius Intézet segítségével) (...)
Africana Hungarica, 3. évf., 1–2. szám, szerk. Sárkány Mihály (...)
Sárkány Mihály: *A kikujuk földjén*. Összegyűjtött afrikánisztikai
tanulmányok
Tarrósy István: .....
T. Horváth Attila: .....
Lugosi Győző: *Benyouszky-tanulmányok*

BÚR GÁBOR

AFRIKA-TÖRTÉNETI TANULMÁNYOK

Afrikai Kutatási és Kiadási Program (AKKP)
– Afrikai–Magyar Egyesület
– Magyarországi Afrika–Dél-Afrika Társaság
– ELTE BTK Történeti Intézet (Új és Jelenkori Egyetemes
Történeti Tanszék)
– Mundus Magyar Egyetemi Kiadó
Budapest – 2009

Búr Gábor
AFRIKA-TÖRTÉNETI TANULMÁNYOK

A címlapot tervezte
Susán Pál

A címlapon:
A Kairó–Fokváros tengely Cecil Rhodes elképzelései szerint
– korabeli karikatúra

MUNDUS
KIADÓ

Felelős kiadó: a Mundus Kiadó igazgatója
Kiadja: a Mundus Magyar Egyetemi Kiadó
Iroda: 1093 Budapest, Lenhossék u. 33., fszt. 3.
Telefon: 303–5091, fax: 333–5378
e-mail: munduspress@munduspress.hu
honlap: www.munduspress.hu
Felelős szerkesztő: Biernaczky Szilárd
Szövegszerkesztés: B. Wallner Erika
Szedte: Mundus Kiadó – Kiadványelőkészítés
Nyomta és kötötte: ETO-Print Nyomdaipari Kft.
Felelős vezető: Magyar Árpádné ügyvezető

ISBN 978 963 9501 11 6
ISSN 0237–8213